

konem č. 314/1936 Sb. z. a n. Tím se stal rozsudek odvolacího soudu pravoplatným a byl spor ve prospěch žalující strany pravoplatně rozhodnut. Navrhla-li pak stěžovatelka, aby rozsudek odvolacího soudu byl podle § 419 c. ř. s. opraven připojením výroku, že se přípustnost dovolání vyslovuje z důvodu, že jde o rozhodnutí zásadního významu, byl by provedením této opravy zvrácen důvod pro odmítnutí dovolání a tím též podklad pro rozhodnutí, jímž spor byl ve prospěch žalující firmy pravoplatně ukončen. Nemůže však býti opravou podle § 419 c. ř. s. změněn podklad pro rozhodnutí nejvyššího soudu, jímž spor mezi stranami byl pravoplatně rozsouzen. Byla by tím podrývána právní bezpečnost, neboť by ten, kdo zvítězil, nebyl pro budoucnost jist, zda pravoplatné rozhodnutí sporu nebude opravou rozsudku nižší stolice zase zvráceno.

Odvolací soud tedy nepochybil, když návrh žalované na opravu rozsudku zamítl.

Č. 17007.

Dokud nebyl právní poměr mezi právním zástupcem a jeho klientem skončen odvoláním příkazu nebo výpovědí zastoupení, jde o »svěřenou spornou věc« ve smyslu § 879 č. 2 obč. zák., dal-li klient advokátu příkaz k vymáhání sporné pohledávky, třebas ji po marném upomínání v příslušném řízení nevymáhal.

(Rozh. ze dne 28. června 1938, R I 912/38.)

Žalobu, kterou se žalující advokát jako postupník Marie D. na žalovaných domáhá zaplacení 2.500 Kč s přísl., soud první stolice zamítl. **D ů v o d y:** Podle žalobcova přednesu a obsahu upomínacích dopisů je zřejmé, že žalobce převzal zastoupení Marie D. jako její právní zástupce, že upomínal žalované jejím jménem o zaplacení nyní zažalované pohledávky a že si jako právní zástupce Marie D. dal od ní vymáhanou pohledávku postoupiti a svým jménem podal proti žalovaným žalobu, o niž tu jde. Má proto soud za to, že Marie D. svěřila žalobci vymáhání zažalované pohledávky jako svému právnímu zástupci. Tomu nasvědčuje i obsah dopisu ze dne 19. října 1935, kde žalobce upomíná žalované jako právní zástupce Marie D. a oznamuje jí, že má příkaz podati proti ní žalobu. Žalovaní neuznávali povinnost k zaplacení pohledávky, o niž je žalováno, jak je zřejmé z toho, že byli opětovně upomínáni o její zaplacení a že když byla podána žaloba, nárok na onu pohledávku rozhodně popřeli a na dopis ze dne 19. května 1937, který žalobci přímo vrátili, napsali, že nemají s Marií D. co jednati. Je proto pohledávka Marie D., jež byla žalobci postoupena, sporná a také se skutečně stala předmětem sporu. Ježto žalobce jest advokátem a jsou tu splněny předpoklady zákazu § 879 č. 2 obč. zák., je neplatný (nicotný) převod zažalované pohledávky postupem s Marie D. na žalobce,

který jest jejím právním zástupcem (rozh. č. 15038 Sb. n. s., Komentář Rouček-Sedláček, IV. díl, str. 129, Ehrenzweig I/2, str. 152). Podle literatury jest sporná věc podle § 879 č. 2 svěřena již tehdy, když se klient obrátil na právního zástupce s žádostí, aby převzal jeho zastoupení. V souzené věci žalobce nejen převzal vůči Marii D. její zastoupení, ale i v mezích toho zastoupení žalované upomenul a pohrozil jim žalobou. Podle názoru uvedeného ve vzpomenutém komentáři k obč. zák. není nutné, aby věc byla již v době převodu předmětem sporu, nýbrž stačí k tomu, aby věc byla pokládána za spornou podle řečeného předpisu, že není právní nárok převáděný na advokáta druhou stranou uznáván, že je pochybný a že není na př. o něm již pravoplatně soudem rozhodnuto, a zejména jest sporný tehdy, má-li se státi předmětem sporu, jako tomu je v souzené věci. Z poznámky upomínacího dopisu ze dne 19. května 1937, že jest »tuto vlekoucí věc skončiti«, nutno vyvoditi, že žalobci byla spornost postoupeného nároku i známa. Neplatnost postupu, o nějž tu jde, jest absolutní, může býti namítána i osobou třetí a jest k ní přihlížeti z úřadu (rozh. č. 10412 Sb. n. s., Komentář k čs. obč. zák. § 879). Je-li však převod sporné věci, to je postup pohledávky, o jejíž zaplacení je žalováno, neplatný, nestal se žalobce vlastníkem zažalované pohledávky a nemůže žalované o její zaplacení žalovati (§ 1394 obč. zák.). Byla proto zamítnuta žaloba pro nedostatek aktivní legitimace k žalobě na straně žalobcově. O d v o l a c í s o u d vyhradiv právní moc, uložil prvému soudu další jednání a nové rozhodnutí. D ů v o d y: Prvý soud zamítl žalobu proto, že došel k závěru, že podle § 879 č. 2 obč. zák. je postup pohledávky Marii D. na žalobce nicotný. Jest zjištěno, že žalobce žalované původně upomínal o zaplacení zažalované pohledávky v právním zastoupení Marie D. a naposledy před podáním souzené žaloby zaslal žalovaným novou upomínku, oznámiv jim, že mu byla zažalovaná pohledávka postoupena. Nemůže býti pochyby o tom, že Marie D. mohla platně postoupiti žalobci svou pohledávku proti žalovaným za tím účelem, aby tím platila svůj dluh vůči žalobci záležející z palmárních výloh v jiných věcech, kdyby byl žalobce jejím jménem onu pohledávku neupomínal. Podle žalobcova tvrzení bylo účelem postupu alespoň částečné plnění Marie D. na palmární pohledávku žalobcovu, která mu vznikla proti ní v jiných věcech. Odvolací soud však neschvaluje právní názor prvního soudu, že se po žalobcově upomínce stala věc věcí spornou jemu svěřenou ve smyslu § 879 č. 2 obč. zák. Před podáním souzené žaloby bylo totiž podle přednesu žaloby jisto, že se hospodářský význam postupu stal ve prospěch žalobce, který postupem měl uhraditi svou pohledávku proti Marii D., že tudíž byl již věřitelem oné pohledávky již před podáním žaloby, kterou vznesl ve vlastním jméně, takže tu nešlo o věc svěřenou. Účelem § 879 č. 2 obč. zák. jest, aby advokátův klient nebyl hospodářsky poškozen, postoupí-li pohledávku svému právnímu zástupci, neboť pak se prospěch sporu vedeného pro stranu vede pro ni jen formálně, hospodářský prospěch by měl jen advokát. Porušení onoho

účelu by se přičilo povinností advokátského stavu (§ 16 adv. ř.). V souzeném případě však vymáhání pohledávky nebylo žalobci svěřeno. Úspěšným provedením sporu a vymožením pohledávky (§ 1397 obč. zák.) má získati Marie D., neboť zproští se tím svého dluhu aspoň částečně. Marně první soud odkazuje na rozhodnutí č. 15038 Sb. n. s., neboť tam šlo o jiný případ, totiž o postup nároků, jež byly vymáhány pouze v zastoupení, kdežto tu má podle tvrzení žalobce postihnouti hospodářský úspěch jiného než v uplatňovaném postupu. Ustanovením § 879 č. 2 obč. zák. není chráněn dlužník, ačkoliv může namítati nicotnost, neboť tomu musí býti jedno, komu platí. Jemu jde pouze o to, aby se podle všeobecných předpisů o postupu plněním závazku zprostil. Bude tudíž na prvním soudu, aby provedl důkazy nabídnuté žalobcem za účelem zjištění, že k postupu došlo na místě placení. V té příčině jest neúplná i výpověď Marie D. V rozhodnutích č. 8179, 3694 a 11562 Sb. n. s. jest se zřetelem na úmysl zákonodárce dokonce sankcionován postup pohledávky a konto útratové pohledávky, jež advokátovi budoucně vznikne. V souzené věci jde dokonce podle žalobního přednesu o pohledávku, která tu již byla proti Marii D. v době postupu. Napadený rozsudek bylo proto zrušiti podle § 496 č. 3 c. ř. s.

Nejvyšší soud uložil soudu první stolice, aby o žalobcově odvolání dále jednal a znova rozhodl.

Důvody:

V souzené věci jde o výklad ustanovení § 879 č. 2 obč. zák., pokud prohlašuje za nicotnou mezi jiným i smlouvu, kterou právní zástupce převede na sebe zcela nebo zčásti spornou věc jemu svěřenou. Nelze souhlasiti s názorem odvolacího soudu, že účel řečeného ustanovení jest pouze ten, aby advokátův klient nebyl poškozen hospodářsky, postoupí-li pohledávku svému právnímu zástupci, ježto se pak spor jen formálně vede pro stranu, ale hospodářský prospěch měl by ve skutečnosti toliko advokát. Jistě chce zákon také zabrániti škodě klienta, jenž se chce snad vyhnouti riziku sporu, ale tím se nevyčerpává účel onoho předpisu, vždyť sleduje tu zákon též úmysl chrániti důvěru ve stav advokátský, aby ani zdání nebo možnost újmy klientovy ji nepoškozovalo (rozh. č. 8179 Sb. z. a n.). Užití ustanovení § 879 č. 2 obč. zák. nelze tedy vyloučiti již proto, že dlužníku musí býti lhostejno, komu platí, anebo že úspěšným provedením sporu a vymožením postoupené pohledávky má získati postupitelka Marie D., jež by tím byla alespoň částečně zproštěna svého dluhu vůči žalobci. Procesní soud vychází zřejmě z toho, že se Marie D. již přede dnem 17. září 1934 obrátila na žalobce se žádostí, aby převzal její zastoupení. Žalobce skutečně tak učinil, neboť jak dopisem ze dne 17. září 1934, tak i ze dne 19. října 1935 na její příkaz po případě v jejím právním zastoupení upomenul žalované o zaplacení sporné pohledávky, při čemž pokaždé hrozil žalobou, odvolává se výslovně na příkaz klientky. Žaloba ovšem ten-

kráte podána nebyla. Teprve dne 19. května 1937 uvědomil žalobce žalované o postupu pohledávky a podal proti nim dne 29. května 1937 vlastním jménem žalobu.

Nelze pochybovati o tom, že žalobce na sebe převedl spornou věc. Spornost věci neznamená, že o ni musí býti již zahájen spor před soudem nebo vůbec příslušné soudní nebo správní řízení, jde-li o záležitost nesporného soudnictví nebo administrativy; stačí, že nárok mezi účastníky samými je sporný anebo jeho vymožení naráží na odpor dlužníkův.

V souzené věci však závisí řešení otázky nicotnosti smlouvy na tom, zda byla žalobci sporná věc v době postupu ještě svěřena. Procesní soud to předpokládá, kdežto odvolací soud to nepokládal zřejmě za rozhodující. Věc byla jistě žalobci svěřena tím, že ho Marie D. pověřila jejím vymáháním, a nepřestala býti svěřenou, třebaže žalobce po marných upomínkách neučinil další kroky k zažalování oné pohledávky; pouhou nečinností nebo liknavostí žalobcovou nebyla mu svěřená věc zase odňata. Jen kdyby byl býval právní poměr mezi žalobcem a Marií D. po upomínání žalovaných skončen, kdyby klientka byla odvolala svůj příkaz anebo žalovaný byl vypověděl její zastoupení, nebylo by lze již mluvit o tom, že sporná věc zůstala žalobci svěřena. Žalobce však v první stolici nic podobného nepřednesl, jeho tvrzení v odvolání učiněné, že si Marie D. po 19. říjnu 1935 mohla věc sama zařídit, je nedovolenou novotou (§ 482 c. ř. s.), a nutno proto míti za to, že věc byla žalobci také v době postupu ještě svěřena.

Odvolací soud vycházející z jiného právního názoru, zrušil proto neprávem rozsudek procesního soudu; slušelo tedy jeho usnesení zrušiti a uložit mu, aby upustě od použitého důvodu o odvolání žalobcově, dále jednal a znovu rozhodl.

Čís. 17008.

I. Pokud není ustanoveno něco jiného, mají veřejnoprávní pohledávky, požívající přednostního práva při rozvrhu nejvyššího podání, mezi sebou navzájem stejné pořadí a nestačí-li rozvrhová podstata, jest je podle § 218 ex. ř. přikázati poměrně podle výše celkových částek.

II. Není-li ujednáno nic jiného, neručí rukojmí za úroky z prodlení a útraty soudní a exekuční, jakož i za jiné vedlejší závazky, které vznikly p o převzetí rukojemství.

Zaručil-li se někdo za veřejnou dávku jen do určité výše, ručí jen za dávku v té výši, nikoliv i za její příslušenství. Věřitel nemusí to, co mu bylo z rozvrhové podstaty dlužníkovy přikázáno především na vedlejší příslušenství, zaúčtovat na zaručenou jistinu. Rukojmí ručí za schodek na jistinu tak, jak se vyskytl při rozvrhu nejvyššího podání podle zásad exekučního řádu.

(Rozh. ze dne 28. června 1938, Rv I 2090/37.)